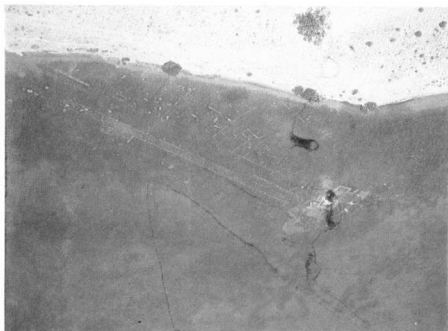

ΑΛΙΕΙΣ - ΠΟΡΤΟ ΧΕΛΙ

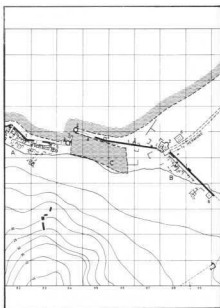

Άλιεις. Στη φωτογραφία ξεχωρίζουμε ευθυσμένο το ΒΑ τμήμα της πόλης: ο δρόμος που προχωρεί παράλληλα προς το τείχος, τα σππια χτισμένα κατά μήκος του τείχους, στο αριστερό άνω άκρο φαίνονται οι λιμενικές εγκαταστάσεις (R.V. Schoder, Greece from the Air, London 1974).

Σ' έναν φιλόξενο κόλπο του Σαρωνικού, βρίσκεται το γνωστό θέρετρο Πόρτο-Χέλι, που γειτονεύει με έναν άρχαιο οικισμό, μισοκαταποντισμένο. Η περιοχή αυτή κατοικήθηκε από την Πρωτοελλαδική περίοδο (3000/2800 - 2000 / 1800 π.Χ.), στην οποία ανήκει ο πρώτος οικισμός, στη νότια πλευρά του κόλπου. Με όρισιμένες διακοπές, η κατοίκηση φτάνει μέχρι τα βυζαντινά χρόνια — με μόνη μαρτυρία για την εποχή αυτή μερικά όστρακα.

Ο Ήρδωτος διηγείται ότι η κώμη πήρε τό όνομα Άλιεις από την ένασχόληση των κατοίκων της, Τυρώνθων, που ήσαν ψαράδες: Το 465 π.Χ. οι Τυρώνθιοι εκδιώχθηκαν από την πόλη τους από τους Άργείους, τότε οι Έρμιονείς τούς παραχώρησαν την κώμη. Έτσι, τά νομίματα που έκοψαν οι Άλιείς, τόν 5ο αι., φέρουν την έπιγραφή «Τυρώνθων».

Η περιοχή της Έρμιονίδας είναι γνωστή από ίχνη της παλαιολιθικής εποχής (8.000 π.Χ.): Στην όρεινη κοιλάδα της Ρινιζας έχει βρεθεί ένα έργαλείο της εποχής αυτής και στό σπηλαιο του Φραχθθί βρέθηκαν διάφορα όστά.

- 1 = Τείχος
- 2 = Πύργοι
- 3 = Μύλος
- 4 = Δρόμος
- 5 = Στρατώνες ή ναύσταθμος
- 6 = Λουτρό (?)

- A = Β.Δ. συνοικία
- B = Β.Α. συνοικία
- C = Λιμάνι

— Σημερινή παραλία
 - - - - Αρχαία παραλία

(άπο: Ν. Φαράκλα, Έρμιόννη - Άλις, ΑΕΠ 19, Άθινα 1973).

Στό Πόρτο-Χέλι όμως, ό πρώτος οικισμός ανήκει στην Πρωτοελλαδική περίοδο.

Άπό τό 1962, ή Άμερικανική Αρχαιολογική Σχολή άρχισε ύποβρύχιες έρευνες. Στην περιοχή αυτή ή έπιφάνεια της θάλασσας έχει ανέθει — άπό την άρχαιότητα — κατά 2μ. καλύπτοντας την άκτή σέ βάθος 50 περίπου μέτρων (είκ. 1).

Οι Άλιείς, άσχολούνταν με τό ψάρεμα, την καλλιέργεια και τή συλλογή κοχυλιών πορφύρας άπό τά οποία έβγαζαν τό τόσο περιζήτητο κόκκινο χρώμα. Έτσι ήταν όνομαστή ή «έρμιονική πορφύρα». Επίσης είναι πιθανό νά μάζευαν και άλάτι άπό την κοντινή λίμνη, με τό άλμυρό νερό, τή Βερβερόντα, στην οποία βρίσκονταν άλυκές. Οι θεότητες που λάτρευαν οι άνθρωποι αυτοί ήταν κυρίως γυναίκες: Μία γυναίκαία - πολεμική θεότητα και σέ ένα ιερό έξω άπό τό τείχος, στό λόφο Ν.Δ. της Άκρόπολης, τή θεά Δήμητρα.

Οι Άλιείς ήταν πόλη όχυρη. ένα τείχος περιέβαλλε την πόλη, σέ διάφορα σημεία δέ έχουν βρεθεί λείψανα στρατώνων. Το λιμάνι είχε και αυτό την όχύρωσή του: Τό όριζαν δύο πύργοι με κυκλική κάτοψη. Τό άνοιγμα ανάμεσα στους πύργους μπορούσε νά φραχθεί με ένα δοκάρι.

Τά λιμενικά έργα ήταν σημαντικά. Σέ ένα σημείο πιστεύεται πως ύπήρχε ναύσταθμος (είκ. 1, 5). Τό μήκος της προκυμαίας έφτανε τά 160 μέτρα (είκ. 1).

Σήμερα, οι λιμενικές εγκαταστάσεις βρίσκονται καταποντισμένες (είκ. 2). Έκτός όμως άπό τά λιμενικά έργα, στό βυθό της θάλασσας βρίσκονται και κατοικίες — που χαρακτηρίζονται άπό τά μικρά τους δωμάτια, οι όποιες ήταν χτισμένες στην άκτή, κατά μήκος του τείχους — ένα λουτρό — έξω άπό την πύλη, στη Β.Α. πλευρά της — άφορ τής γεωμετρικής περιόδου και μία πηγή με γλυκό νερό, που συνεχίζει νά χύνεται στη θάλασσα. Έκτός άπό την πηγή αυτή, ό οικισμός έπαιρνε νερό και άπό πηγάδια που άποκαλύφθηκαν σέ μία δοκιμαστική έρευνα στόν Β.Α. τομέα.

Βιβλιογραφία

- Ν. ΦΑΡΑΚΛΑΣ, Έρμιόννη - Άλις, ΑΕΠ 19, Άθινα 1973.
- M.N. JAMESON, «Excavations at Porto Cheli and Vicinity, Preliminary Report I: Halls, 1962-1968», Hesperia 38 (1969), σ. 311-342.